

Sygn. akt V ACa 916/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Sokołowska
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Małgorzata Gajewska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Magdalena Tobiasz - Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa K. P.

przeciwko (...) w B.

o przywrócenie do pracy i zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 4 lipca 2014 r. sygn. akt I C 558/13

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powódka K. P. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej (...)w B. domagała się przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz odszkodowania w wysokości 9 600 zł z powodu bezpodstawnego wykluczenia powódki ze spółdzielni i rozwiązania z nią spółdzielczej umowy o pracę.

Zdaniem powódki została ona bezprawnie pozbawiona członkostwa w pozwanej spółdzielni i pracy, do której, jako osoba niepełnosprawna, była uprawniona.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa wywodząc, iż przyczyną wykluczenia powódki ze spółdzielni i rozwiązania z nią spółdzielczej umowy o pracę była odmowa powódki podjęcia wyznaczonej pracy w T..

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 9 600 zł oraz kwotę 1 020 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, oddalił powództwo w pozostałej części i nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. kwotę 880,32 zł tytułem kosztów sądowych.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i wnioskach.

Powódka, licząca obecnie(...), była zatrudniona na stanowisku strażnika w dozorcze mienia i pracownika ochrony w pełnym wymiarze czasu pracy. Przez siedem lat otrzymywała świadczenie rentowe(...), później przeszła na emeryturę, ale nadal pracowała.

Pozwana Spółdzielnia z dniem 11 marca 2013 r. rozwiązała z powódką spółdzielczą umowę o pracę, wykluczając ją ze spółdzielni na podstawie art. 193 § 1 pkt. 2 ustawy Prawo spółdzielcze i art. 52 § 1 pkt. 1 Kodeksu Pracy, z powodu naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych.

Jako podstawę faktyczną rozwiązania z powódką spółdzielczej umowy o pracę pozwana wskazała, że powódka(...).

Sąd I instancji ustalił, że po (...)powódka zgłosiła pozwanej gotowość do pracy. Uzyskała informację, że nie ma dla niej miejsc pracy w B., tj. w miejscu zamieszkania powódki lecz jest praca na terenie W.. Powódka przedstawiła wówczas pozwanej zaświadczenia wystawione przez lekarza medycyny pracy, z których wynikało, że może ona wykonywać pracę w miejscu nieznacznie oddalonym od miejsca zamieszkania, z uwagi na stan zdrowia. W dniu 22 lutego 2013 r. pozwana wręczyła powódce skierowanie do pracy na terenie T.. Powódka twierdziła, że z uwagi na swój stan zdrowia i konieczność uciążliwych dla niej dojazdów, nie jest w stanie podjąć pracy w T.. Zarząd pozwanej, nie odnosząc się merytorycznie do argumentów zawartych w odwołaniu powódki, pismem z dnia 11 marca 2013 r. rozwiązał z powódką spółdzielczą umowę o pracę z winy pracownika, z powodu naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, tj. (...). W dniu 11 marca 2013 r. została również podjęta uchwała nr (...) rady nadzorczej pozwanej o wykluczeniu powódki ze spółdzielni, w oparciu o art. 193 § 1 pkt. 1 pkt. 2 Prawa Spółdzielczego w zw. z art. 52 § 1 pkt. 1 Kodeksu Pracy.

Sąd Okręgowy zważył, że wykluczenie członka ze spółdzielni, zatrudnionego na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa pracy wiążą z rozwiązaniem przez zakład pracy umowy o pracę bez wypowiedzenia, z winy pracownika. Sąd ten dopuścił dowód z opinii biegłego(...), dla ustalenia, czy powódka mogła wykonywać pracę powierzoną przez pracodawcę w lutym 2013 r, z uwzględnieniem jej stanu zdrowia z tego okresu, jak również ewentualnego uwzględnienia aktualnego stanu zdrowia powódki, z tym zastrzeżeniem, że oferowana praca wiązała się z koniecznością dojazdu powódki poza miejsce stałego zamieszkania. Na podstawie badań powódki i po zapoznaniu się z jej dokumentacją medyczną biegła (...) B. Z. w swojej opinii ustaliła, że od 2003 r. do 31 sierpnia 2013 r. powódka posiadała(...) Stan zdrowia powódki nie pozwalał na podjęcie pracy wymagającej stałego dojazdu ok. 120 km na miejsce pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka nie naruszyła w sposób ciężki podstawowych obowiązków pracowniczych, a dotychczasowy przebieg jej członkostwa i zatrudnienia w pozwanej Spółdzielni nie uzasadniał zastosowania względem niej najsurowszej sankcji w postaci wykluczenia jej ze spółdzielni, a co za tym idzie uchwała o wykluczeniu jej ze spółdzielni nie była zgodna z prawem. Sąd ten wskazał ponadto, że wykluczenie ze spółdzielni nie może być instrumentem służącym do podważenia trwałości spółdzielczej umowy o pracę, jak również nie może służyć obchodzeniu ograniczeń wypowiedzenia tej umowy.

Ostatecznie Sąd Okręgowy uznał zasadność roszczenia powódki o przyznanie jej od pozwanej odszkodowania w wysokości sześciokrotnego wynagrodzenia, obliczonego na podstawie przeciętnego wynagrodzenia bieżącego z ostatnich trzech miesięcy oraz odpowiedni udział w części nadwyżki bilansowej, zamiast przywrócenia jej do pracy na poprzednio zajmowanym stanowisku, w oparciu o art. 8 kp w zw. z art. 477¹ kpc. Przywrócenie powódki do pracy w chwili obecnej i przydzielenie jej pracy odpowiadającej możliwościom gospodarczym i organizacyjnym spółdzielni, według Sądu I instancji, jest praktycznie nie do zrealizowania i byłoby zarzewiem dalszych konfliktów i sporów.

Wykluczenie powódki ze spółdzielni było nieuzasadnione, lecz roszczenie o przywrócenie jej do pracy należało oddalić, bowiem dalsze pozostawanie powódki w spółdzielni nie dałoby się pogodzić z zasadami współżycia społecznego.

Pozwana złożyła apelację od powyższego wyroku, skierowaną przeciwko rozstrzygnięciom o zasądzeniu od pozwanej na rzecz powódki kwoty 9 600 zł i o kosztach procesu. Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 193 § 1 i art. 196 Prawa spółdzielczego, przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że pozwana w niniejszej sprawie nie miała prawa wykluczenia powódki, z przyczyn uzasadniających według przepisów prawa pracy, rozwiązanie umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z winy pracownika, który nie podjął pracy wyznaczonej przez pracodawcę bez usprawiedliwienia, czym dopuścił się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, co uzasadniało przyznanie powódce odszkodowania.

Nadto pozwana zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 kpc przez przyjęcie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, polegającej na braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd zebranego materiału dowodowego, poprzez ustalenie że powódka nie naruszyła obowiązków pracowniczych w sposób ciężki, a tym samym dokonano nieprawidłowej subsumpcji stanu faktycznego do stanu prawnego, wskazanego przez Sąd I instancji.

W konsekwencji apelująca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanej i zasądzenie od niej na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 196 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity z dnia 23 października 2003 r. Dz.U. nr 188, poz. 1848 ze zm.) członkowi spółdzielni zatrudnionemu na podstawie spółdzielczej umowy o pracę, którego spółdzielnia wykluczyła lub wykreśliła z rejestru członków z naruszeniem art. 193-195, przysługują roszczenia przewidziane w przepisach art. 188 § 1 i 2 lub, jeżeli jest to dla członka korzystniejsze, w przepisach prawa pracy dotyczących uprawnienia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania przez zakład pracy umowy o pracę bez wypowiedzenia. Z treści art. 196 § 2 Prawa spółdzielczego wynika natomiast, że roszczeń o których mowa w paragrafie poprzedzającym członek może dochodzić tylko wtedy, gdy dochodzi uchylenia uchwały o wykluczeniu albo wykreśleniu.

Z kolei art. 198 § 1 Prawa spółdzielczego stanowi, że sprawy o istnienie członkostwa, o wykluczenie ze spółdzielni albo o wykreślenie z rejestru członków, a także sprawy o roszczenia z tytułu niezgodnego z prawem wykluczenia ze spółdzielni albo wykreślenia z rejestru członków rozpoznają sądy właściwe dla spraw o prawa niemajątkowe. Członek spółdzielni może dochodzić w drodze sądowej uchylenia uchwały rady spółdzielni o wykluczeniu lub wykreśleniu bez wyczerpania postępowania wewnątrzspółdzielczego. W takim wypadku zaskarżeniu przez członka podlega uchwała rady spółdzielni; termin do wniesienia powództwa o uchylenie tej uchwały wynosi sześć tygodni i liczy się od dnia doręczenia członkowi zawiadomienia o wykluczeniu albo wykreśleniu wraz z uzasadnieniem (art. 198 § 2 Pr. spółdzielczego). Termin określony w art. 198 § 2 Pr. spółdzielczego dotyczy również dochodzenia przez członka roszczenia o odszkodowanie z tytułu bezzasadnego wykluczenia lub wykreślenia.

Przytoczone wyżej przepisy stanowią o tym, że zaskarżenie uchwały rady nadzorczej spółdzielni o wykluczeniu członka ze spółdzielni jest warunkiem koniecznym dla dochodzenia roszczeń określonych w art. 188 § 1 i 2 Pr. spółdzielczego, jak również o tym, że zaskarżenie uchwały o wykluczeniu ze spółdzielni może nastąpić łącznie z dochodzeniem roszczeń z art. 188 § 1 i 2 Pr. spółdzielczego, jak i też bez takich roszczeń, w drodze powództwa o uchylenie uchwały. Jeżeli wykluczony ze spółdzielni pracy członek wniesie samoistne powództwo o uchylenie uchwały rady nadzorczej, stanowiącej o jego wykluczeniu, względnie powództwo o uchylenie tej uchwały i odszkodowanie (art. 188 § 1 Pr.

spół.) to takie powództwo może być rozpoznane przez Sąd Okręgowy – Wydział Cywilny. Jeżeli jednak oprócz zaskarżenia uchwały o wykluczeniu ze spółdzielni członek dochodzi roszczeń o przywrócenie do pracy (art. 188 § 1 Pr. spółdzielczego), właściwym do rozpoznania sprawy na podstawie art. 198 § 1 Pr. spółdzielczego jest Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. (Patrz: Wyrok SN z 9 stycznia 2013 r. II PK 2013 (OSNP 2013/23-24/2013))

W rozpoznawanej sprawie orzekł Sąd Okręgowy – Wydział Cywilny, choć winien był orzekać Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdyż powódka żądała w pierwszej kolejności przywrócenia jej do pracy.

Nie doszło jednak w sprawie do nieważności postępowania, gdyż nie zachodziła żadna z przyczyn nieważności, określonych w art. 379 kpc.

Powódka zakwestionowała zasadność wykluczenia jej ze spółdzielni, w oparciu o art. 193 § 1 pkt. 2 Prawa spółdzielczego, tj. w razie ciężkiego naruszenia obowiązków członkowskich i podstawowych obowiązków pracowniczych, a zatem de facto zaskarżyła uchwałę nr (...) rady nadzorczej pozwanej Spółdzielni i uczyniła to z zachowaniem terminu określonego w art. 198 § 2 Pr. spółdzielczego.

Sąd Okręgowy zasadnie uznał, wbrew zarzutom apelującej, że nie było podstaw do wykluczenia powódki z pozwanej spółdzielni, gdyż powódka nie dopuściła się ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, skoro jej stan zdrowia uniemożliwiał jej wielokilometrowe dojazdy do pracy, co wynikało z zaświadczenia z dnia 11 lutego 2013 r., wystawionego przez trzech lekarzy specjalistów (k. 17-17v), jak i z opinii biegłego (...) (k. 123-123v). Nie było zatem tak, że powódka odmówiła podjęcia pracy we W. i w T. bez uzasadnionego powodu. Powódka przeszła(...), kwalifikującego ją do pracy w miejscu zamieszkania. Twierdzenie skarżącej, że dojazd do pracy do T. nie mógłby pogorszyć stanu zdrowia powódki jest całkowicie bezzasadne i nie uwzględnia faktu, że pokonywana przez powódkę odległość musi uwzględniać drogę zarówno do miejsca pracy, jak i z powrotem do miejsca zamieszkania, zaś zaświadczenie lekarskie z dnia 11 lutego 2013 r., na które powołała się również biegła sądowa w swojej opinii, wskazuje na niemożliwość wielokilometrowych dojazdów powódki do pracy, a nie tylko dojazdów wynoszących ok. 120 km. Nie doszło w powyższym zakresie do wskazywanych przez skarżącą naruszeń prawa materialnego i prawa procesowego. W tej sytuacji, uznając bezpodstawne wykluczenie powódki ze spółdzielni, Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował w sprawie art. 188 § 2 Prawa spółdzielczego, zasądzając wynagrodzenie za czas pozostawania powódki bez pracy za okres nie dłuższy niż sześć miesięcy.

Ocena Sądu Okręgowego w zakresie żądania powódki przywrócenia jej do pracy w spółdzielni i w konsekwencji oddalenie tego żądania, mimo braku wskazania w motywach zaskarżonego wyroku bliższych i przekonujących przyczyn takiej decyzji, pozostaje poza kontrolą instancyjną Sądu Apelacyjnego, wobec zaakceptowania oddalenia powództwa w tym zakresie przez powódkę, która nie złożyła apelacji od oddalenia powództwa w tej części.

Apelacja pozwanej podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 i 99 kpc.